

СТАНОВИЩЕ

От доц. Искра Мирчева, д.м.

За дисертационен труд на Десислава Атанасова Атанасова-Пийтърсе, на тема „Въвличане на гражданите във вземане на решения свързани със здравеопазването на местно ниво”

за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт”, професионално направление 7.1. „Медицина”, научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”

Съгласно Заповед № Р-109-280/17.10.2013 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов” – Варна и на основание Протокол № 76/17.10.2013 г. на Факултетния съвет на факултет „Обществено здравеопазване”, съм определена за член на научното жури по процедурата за защита на дисертационния труд на Десислава Атанасова Атанасова-Пийтърсе, докторант на самостоятелна подготовка в катедрата по Социална медицина и организация на здравеопазването за придобиване на образователна и научна степен „доктор” в област на висше образование: 7 „Здравеопазване и спорт”, професионално направление: 7.1. „Медицина” и научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“. На първото заседание на Научното жури съм определена да представя становище за дисертационния труд.

Квалификация на докторантката. Десислава Атанасова е родена на 02.06.1978г. През 2001г. завършва бакалавърската програма, а през 2002 г. – магистърската програма по Здравен мениджмънт в Медицински университет – Варна. В периода 2003 - 2006г. е редовен докторант, а от 2006 до 2009г. е редовен асистент в катедрата по Социална медицина и организация на здравеопазването в същия университет. Преминала е допълнително обучение по обществено здравеопазване в лятно училище за специалисти по обществено здраве в Любляна, Словения (2002) и по здравен мениджмънт в рамките на проект EUROPHAMILI в Лудж, Полша (2004). В периода 2003 – 2005г. работи като консултант проекти в консултантски център за устойчиво развитие „Геопонт-Интерком“ – изследвания и консултации в сферата на устойчивото развитие, опазване, планиране и управление на околната среда и здравето. В периода 2006-2007г. работи в Агеницията за регионално развитие като ръководител на проект „Въвличане на обществеността в съвместно управление на качеството на водите за къпане“, което има решаващо значение за насочване на научните й интереси в една нова проблематика, а именно участието на обществото в развитието на местната здравна политика. Владее отлично английски и холандски езици.

Основни характеристики на дисертационния труд. Дисертационният труд има класическа структура. Написан е на 245 стандартни страници, с 31 фигури, 11 таблици и 3 приложения и има следните раздели: литературен обзор, цел и задачи, методология на проучването и резултати и обсъждане, последвани от изводи, препоръки, приноси и библиография. Пропорцията между отделните раздели е спазена.

Оценка на дисертационния труд.

Актуалност на темата. Въвличането и участието на гражданите във вземане на решения, свързани със здравеопазването и здравната политика е една малко изследвана област не само в здравеопазвателната практика, но изобщо в нашия обществен живот. Това е

изключително важно поради факта, че все по-голяма част от населението е силно чувствително към проблемите на здравеопазването и осъзнава, че трябва да реагира не само като обект, но и като субект, който реално може да участва в опазването на своето здраве. Дисертационният труд на Десислава Атанасова е посветен на тази изключително актуална проблематика като изследва проблема в исторически план, нормативната уредба, техниките, нивата и областите на участие на гражданите.

Литературният обзор се основава на 111 литературни източника, от които 46 на кирилица и 65 на латиница. Разгледани са основни въпроси, свързани не само с историческото развитие на гражданското общество в здравеопазването, но и различни определения, концепции, подходи и модели за гражданско участие. Проличава задълбоченото познание на авторката към проблема.

Целта и задачите на дисертационния труд са ясно формулирани. За постигане на поставените шест задачи, отчитайки методологичните особености и трудности при изследване на въвличането на гражданите, докторантката разработва и използва своя оригинална методика.

Методика. Проучването е организирано в два етапа. В първия етап след изследване на историческото развитие на участието на гражданите в здравеопазването на местно ниво, анализ на нормативната уредба на гражданското участие в здравеопазването у нас, изследване на съществуващите техники за въвличане на гражданите във вземането на решения в здравеопазването у нас и на базата на проведени дълбочинни интервюта с експерти и активни граждани е адаптиран концептуален модел който да бъде приложен за проучването на въвличането на гражданите във вземането на решения в здравеопазването. За втория етап от проучването са разработени два оригинални въпросника за проучване мнението на гражданите за нивото, начините, мотивите за участие на хората във вземането на решения, бариерите и факторите, както и ползите и предизвикателствата на гражданското участие. В основата на това проучване стоят резултатите от прилагане метода на дълбочинните интервюта и разработения концептуален модел.

Резултати и обсъждане. Получените резултати са изключително интересни и където е приложимо, статистически обосновани и дават представа за нормативната уредба, лежаща в основата на гражданското участие, разкриват предпочитаните техники и области на участие. Важно значение имат факторите, благоприятстващи или ограничаващи участието на гражданите.

Изводи. Много ясно и конкретно докторантката е направила 9 основни извода, които следват логично, както целта и задачите, така и представените резултати. Те са ясно формулирани и естествено се свързват с приносите на докторантката.

Препоръки. Формулираните препоръки са стойностни и с точни адресанти – националната и местна политика, образованието и изследователската практика.

Приноси. Повечето от теоретико-познавателните приноси, посочени от докторантката, са с оригинален характер. Практико-приложните приноси също са с оригинален характер, които ако се приложат биха допринесли за по-широкото въвличане на гражданите не само във формиране на здравната политика, но и в развитието на гражданското общество у нас като цяло. Приемам методиката също като оригинален принос, която би могла да бъде използвана и в други подобни изследвания.

Във връзка с дисертационния труд са приложени три публикации и две научни съобщения.

Авторефератът е изготвен според изискванията и отразява съдържанието на дисертационния труд.

Данни за процедурата. Цялата процедура по зачисляване, полагане на докторантски изпит, отчисляване и насочване към публична защита е съобразена със законовите изисквания и Правилника за РАС на МУ-Варна.

Лични впечатления. Като ръководител на катедрата, в която Десислава Атанасова е работила като докторант и асистент, високо оценявам нейното изключително трудолюбие, амбиция, и последователност, както и способността ѝ за самостоятелна научна работа за достигане до дълбочината на проблема и неговата многоаспектност. Заслужава да се отбележи личното участие на докторантката в провеждане на изследванията. Откритият ѝ характер, способността да наблюдава и анализира също допринасят за реализирането на представения дисертационен труд.

Заклучение. Дисертационният труд на Десислава Атанасова представлява едно отлично проучване върху начините, факторите и възможностите на въвличане на гражданите във вземане на решения свързани със здравеопазването на местно ниво. По значимост, актуалност, мащабност и оригиналност трудът притежава всички достойнства на дисертация за придобиване на образователна и научна степен „Доктор”. Всичко това ми дава основание с абсолютна увереност да подкрепя присъждането и да предложа на членовете на научното жури да гласуват положително за присъждането на образователната и научна степен „Доктор” по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” на Десислава Атанасова Атанасова-Пийтърсе.

10.12.2013.

Изготвил становището:

